

INFORMĀCIJAS UN KOMUNIKĀCIJAS TEHNOLOĢIJA IEKĻAUŠANAI

POLITIKAS KOPSAVILKUMS

Politikas konteksts

Eiropas politikas dokumentos [Padomes secinājumi par pieejamu informācijas sabiedrību](#) un [Digitālā programma Eiropai](#) ir uzsvērtā informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) svarīgā nozīme visās dzīves jomās, tostarp izglītībā, nodarbinātībā, kā arī kultūras un sociālajā vidē. Digitālās prasmes ir jāuzskata par svarīgākajām prasmēm, kas nodrošina sociālo iekļaušanu indivīda līmenī, un par galveno dzinējspēku, kurš veicina „virzību uz atvērtu, ekoloģisku un konkurētspējīgu zināšanu sabiedrību” Eiropas mērogā ([Eiropas Savienības Padome](#), 2009. g., 6. lpp.).

Tomēr Komisijas 2013. gada paziņojumā par *Izglītības atvēršanu* ir argumentēts, ka *ES izglītība atpaliek no digitālās sabiedrības un ekonomikas attīstības ... Digitālās tehnoloģijas ir pilnībā integrētas cilvēku dzīvē – saziņā, darbā un tirdzniecībā, tomēr Eiropas izglītības un apmācības sistēmās tās vēl netiek izmantotas pilnībā* ([Eiropas Komisija](#), 2013. g., 2. lpp.).

Paziņojumā arī norādīts, ka *Papildus izglītības pieejamības palielināšanai, plašāk izmantojot jaunās tehnoloģijas un atvērtos izglītības resursus, var palīdzēt samazināt izmaksas izglītības iestādēm un izglītojamajiem, īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Tomēr šādai pozitīvai ietekmei uz vienlīdzīgumu ir nepieciešami pastāvīgi ieguldījumi izglītības infrastruktūrās un cilvēkresursos* ([Eiropas Komisija](#), 2013. g., 3. lpp.).

Mērķis paplašināt piekļuvi izglītībai ar jaunām tehnoloģijām atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas *Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām*, kura atzīst ... *fiziskās, sociālās, ekonomiskās un kultūras vides, veselības aprūpes un izglītības, kā arī informācijas un sakaru pieejamības nozīmi, kas personām ar invaliditāti ļauj pilnībā izmantot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības* ([Apvienoto Nāciju Organizācija](#), 2006. g., preambula, v. punkts).

Projekta konstatējumi

Projekta Informācijas un komunikācijas tehnoloģija iekļaušanai (*ICT4I*) konstatējumi liecina, ka visiem politikas veidotājiem un praktiķiem ir grūti pielāgot savu domāšanas veidu un darba metodes, lai novērstu šķēršļus un ļautu visiem

izglītojamiem piekļūt izglītības iespējām, ko nodrošina neierobežotas, nedārgas un pieejamas IKT.

ICT4I projektā noteica piecas **kritiskas politikas problēmas**, kurām ir jārod risinājums:

- **digitālās plaisas novēršana**, lai nodrošinātu, ka visi izglītojamie var izmantot IKT kā mācību instrumentu;
- **uzskata par *ICT4I* kā starpnozaru jautājuma**, ko apspriež un kas ir redzams visās attiecīgajās politikas jomās, nodrošināšana;
- **vispusīgu un integrētu pieeju nodrošināšana un ieviešana skolotāju izglītošanai *ICT4I* jautājumos**, uzskatot šīs pieejas par neaizstājamu jebkuras *ICT4I* iniciatīvas „priekšnoteikumu”;
- **ar *ICT4I* saistītu pētījumu konstatējumu ieviešana** praksē, ko īsteno klašu telpās;
- **lietderīgu datu** – gan kvalitatīvu, gan kvantitatīvu – pieejamības nodrošināšana *ICT4I* politikas un prakses uzraudzības un informēšanas nolūkos.

ICT4I projekta vispārējos secinājumos bija noteikti **iespējami ietekmes panākšanas paņēmieni**, kas būtu jāizmanto turpmākos centienos risināt digitālās atstumtības jautājumu izglītībā.

1. IKT aparatūras, programmatūras un digitālo mācību materiālu iegāde ar **publiskā iepirkuma** starpniecību, kā vienu no kritērijiem nosakot pieejamību (valsts, reģionālā un organizācijas līmenī).
2. Plaši pieejama **apmācības programma visām ieinteresētajām personām *ICT4I* ekosistēmā**, iesaistot vecākus, skolotājus, skolu vadītājus, IKT palīgpersonālu, tīmekļa administratorus, kā arī IT un plašsaziņas līdzekļu profesionāļus.
3. **Skolas līmeņa politikas virzieni un rīcības plāni *ICT4I***, kas atbilst valsts līmeņa politikas virzieniem un tiek efektīvi uzraudzīti, lai iegūtu *ICT4I* plašākai īstenošanai vajadzīgo informāciju.
4. **Atbalsts skolu vadītājiem**, lai attīstītu viņu izpratni un redzējumu par *ICT4I* un panāktu, ka viņu attieksme pret *ICT4I* ir pozitīva.

ICT4I projekta nobeigumā ir secināts, ka IKT efektīva izmantošana, lai atbalstītu mācīšanos iekļaujošā izglītībā, ir labas mācīšanas piemērs visiem izglītojamiem. Tomēr *ICT4I* ir vajadzīga jauna pedagoģija, kas izmanto IKT, lai ļautu visiem izglītojamiem pieņemt un īstenot lēmumus par tādām mācīšanās pieejām, kuras ir vislietderīgākās tieši viņiem. Šāda jauna pedagoģija dotu „iespēju ikvienam mācīties

jebkurā vietā un laikā, izmantojot jebkādas ierīces un jebkādu personu palīdzību” ([Eiropas Komisija](#), 2013. g., 3. lpp.).

Ieteikumi

Jaunās tehnoloģijas nepārprotami rada izaicinājumus, bet tās arī piedāvā milzīgas iespējas politikas veidotājiem paplašināt piekļuvi un līdzdalību. *ICT4I* projektā noteica četrus galvenos ieteikumus.

IKT politikas virzieniem iekļaušanai ir jānodrošina turpmāk uzskaitītais.

1. Visiem izglītojamiem ir jāspēj efektīvi izmantot IKT savās mācībās iekļaujošā vidē.

Tas nozīmē, ka:

- IKT izmanto kā instrumentu, lai atbalstītu līdzdalību, pateicoties personalizētām mācīšanās pieejām, kas paredzētas izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem un speciālām izglītības vajadzībām iekļaujošā vidē;
- izglītojamo pieredze saistībā ar vispārēju un specifisku IKT pieejamību skolā, mājās un pārejā uz citiem izglītības posmiem ir netraucēta, bez plaisām un bez nodrošinājuma līmeņa atšķirībām.

2. Visiem skolotājiem jāspēj efektīvi izmantot IKT, lai atbalstītu mācīšanos iekļaujošā vidē. Tas nozīmē, ka:

- tiek atzīti skolotāju attieksmes radītie šķēršļi tehnoloģiju izmantošanai un/vai iekļaujošai izglītībai, kuri tiek risināti ar atbilstīgiem kvalifikācijas celšanas pasākumiem;
- skolotāji saņem efektīvu palīdzību IKT izmantošanā, lai veicinātu mācīšanos, kā arī saņem palīdzību atbalsta tehnoloģiju specifiskajā izmantošanā;
- skolotāji saņem efektīvu atbalstu IKT kā personalizētas mācīšanās instrumenta izmantošanā iekļaujošā vidē.

3. Visām skolām jāspēj ieviest un uzturēt lietderīgu un ilgtspējīgu *ICT4I* infrastruktūru. Tas nozīmē, ka:

- skolām ir piekļuve lietderīgai un ilgtspējīgai IKT infrastruktūrai;
- skolas un visi skolās strādājošie profesionāļi spēj efektīvi izmantot IKT, lai paplašinātu līdzdalību un mācīšanās iespējas izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem un speciālām izglītības vajadzībām;
- skolu vadītāji spēj veicināt IKT izmantošanu, lai atbalstītu mācīšanos iekļaujošā izglītības vidē.

4. ICT4I infrastruktūrai valsts un/vai reģionālā līmenī jāspēj efektīvi atbalstīt visu iekļaujošā vidē strādājošo skolu un skolotāju darbs. Tas nozīmē, ka:

- visas ieinteresētās personas ICT4I uzskata par instrumentu, ar kuru var paplašināt līdzdalību un izglītības iespējas visiem izglītojamiem, tostarp izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem un speciālām izglītības vajadzībām;
- ir panākta vienošanās par starpnozaru politiku attiecībā uz ICT4I valsts līmenī;
- visās izglītības, māju un sociālajās vidēs ir pieejama lietderīga ICT4I infrastruktūra;
- norisinās lietderīgs dialogs un apspriedes, kurā piedalās visas ICT4I ekosistēmas ieinteresētās personas;
- tiek sniegts atbalsts izpētes un izstrādes iniciatīvām, kas īsteno „lietotājus iesaistošas” un „uz lietotājiem vērstas” pieejas un rada jaunus, pieejamus IKT rīkus visiem izglītojamiem, tostarp izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem un speciālām izglītības vajadzībām.

Plašāka informācija ir pieejama ICT4I projekta tīmekļa sadaļā:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>